

י"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' בהר תשפ"ב • גליון קנ"ב

גזר קדומים

דברות קודש ממעיין נבע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

חזקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רוזנטל שליט"א

"וספרתם לכם" (ב)

עבודת ספירת העומר להחיות הארות חג הפסח

הקשינו שבוע שעבר למה מניין לעומר שאין לו שייכות למה שאנו סופרים - לקבלת התורה.

מנחת העומר בבחי' מנחת סוטה

והשתא נבוא בעזהש"י"ת לבאר ענין הספירה מדוע היא לעומר דוקא. דהנה בזה"ק מוסבר ענין קרבן העומר שבא מהשעורים, שהוא כמו מנחת סוטה שבאה ג"כ מהשעורים כדי לטהר אשה לבעלה לאחר שנתעורר בזה ספק. כי בני' מחמת הע"ז שעבדו בני' במצרים, והמקטרגים מעידים עדות שקר על בני' כאילו ח"ו יש פירוד בינם לבין הקב"ה, הקב"ה כביכול בחינת כהן שאסור בכנסת ישראל אם ח"ו אינם בטהרה גמורה. ולכן צוה השי"ת להביא מנחת העומר שזה מנחת השעורים של סוטה, לברר טהרתן של ישראל. וכאשר העומר שעורים עולה לרצון - הוי סימן שהקב"ה מותר בכנס"י ומעולם לא היה פירוד כלל.

ולכן היה בהקרבת העומר ניסים עצומים מעל הטבע, וכמובא בגמ' ר"ה (דף י"ג). שכאשר בני' נכנסו לאר"י ב' ניסן, הרי כדי שיהיו ראויים השעורים לקרבן העומר צריך להיות דוקא "קצירכם" ולא קציר גוי, ולכן קודם שהשעורים גדלים שליש צריכים הם כבר להיות ברשות ישראל. וא"כ כאשר נכנסים לאר"י ב' ניסן, וכל השדות הם של גויים, איך יעשו קרבן העומר כבר בט"ז ניסן שישה ימים אח"כ. אלא אומרת הגמ' שהיה שם נס נפלא שהיו כמה שדות שעדיין לא הביאו שליש אצל הגויים, ותוך אותם שישה ימים הספיקו לגדול באופן כזה שנעשו כבר שעורים מושלמים וראויים לקרבן העומר כרמל וגרש. וכן בכל שנה היו לוקחים שעורים לחים בלתי מיובשים ותיכף יבשום שיוכלו כבר להיטחן לקמח שעורים בריחיים של גרוסות - שאין זה כדרך הטבע. ואומרים חז"ל (אבות ה, ה) מעולם לא נמצא פסול בעומר. ובה הוכח שח"ו לא היה אף פעם פירוד אמת בין בני' להקב"ה, ויכולים לעשות ספירת נקיים שבעה שבועות עד שבועות שהוא יום היחוד הגדול. ע"כ ע"פ הזהו"ק.

קרבן העומר - שהכל ממנו ית'

ודברים נפלאים מפרש הרה"ק רבי אלימלך גורודז'סקער (בן הר"ק ממגלאניצא ונכד הרבי ר' אלימלך המגיד מקאניץ ז"ל) בספרו דברי אלימלך על הזהו"ק הנ"ל, שאין הכונה ח"ו שבני' חשודים בפגם ע"ז כפשוטו, אלא ע"פ הרבינו יונה במשלי שכל מה שיהודי חושב שהוא יכול לעשות לבד, בבחינת כוחי ועוצם יד, שלא ברור לו שאין שום תנועה וכו' שיש בעולם חוץ מהבורא, זה עצמו נחשב לבחינה של ע"ז. זה פנימיות הענין במחלוקת חכמי ישראל והצדוקים. שחכמי ישראל טוענים שממחרת

אל הביטול ע"י התבוננות בענין "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", אבל במקום המקדש הי' הביטול מחמת שהנפש המשכלת היתה משגת קרבת דודה, ומרגשת שכל חיותה ממנו יתברך הוא, ומשגת התקשרות והתדבקות אל האור העליון הנעבר והנספך.

וזהו שאמר הכתוב "ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה כי אני ד' אלקיכם". שענין הביטול הוא להשיג ולהרגיש "כי אני ד' אלקיכם", שכל ההוי' המהווה אתכם היא אלקותו ית', ולכן בארצכם צריכים אתם להשתחוות על עפר הארץ דייקא, כדי לבטל את החומר אל המקום שממנו לוקח. אבל במקדש תוכלו להשיג ביטול באופן נשגב של התבטלות הנפש אל שורשה העליון גם מבלי להתבונן בשפלות החומר, רק על ידי בחינת "דבקה נפשי אחריו".

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל

גחלי אש בקצירת האומר

מה עושים כשארצו הרוחנית שממה

ושבתה הארץ שבת לד'. שכאשר יש ח"ו מצב של "ושבתה הארץ", שארצו (הרוחנית) שובתה, אין בה חרישה חריעה וצמיחה, והוא נמצא בארץ צי' ושממה ועיף בלי מים. אז העצה היעוצה לקיים "שבת לד' להתבטל אל השי"ת", ולהתחזק באמונה ובטחון שיחדש כליותיו לעבודתו. ויאזור נגבור תלציו להתנער מעפר עצלותו, ויתגבר כארי לעבודת בוראו.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

לחזק מי שנפל ברוחניות

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך (ויקרא כה, לח). רמז לנו הכתוב רמז מוסר השכל. "כי ימוך אחיך" כאשר הנך רואה את אחיך היהודי והנה נתדלדל מנכסיו הרוחניים ונעשה מך ורש ברוחניות. "ומטה ידו עמך", עליו לדעת לשמרת נפלו עדיין יש לו שייכות ואחיה עמך, כי ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא (סנהדרין מה), ובפנימיות לבבו עדיין יש בו קדושה נשגבה. "והחזקת בו", עליו להחשיבו כמי שנוקק למעט התחזקות לבל תמוט רגלו ויפול לבאר שחת, אבל לא כמי שאבד סברו ותיקותו מאת הבורא ח"ו.

ולא עוד אלא שכאשר אתה תשתדל לתמוך בו, גם אתה תקבל מזה חיזוק בעבודת השי"ת. ועיקר החיזוק שעליך לקבל הוא להיות "גר ותושב", כלומר שבעניני הגשמיות צ"ל כגר, ובעניני הרוחניות צ"ל כתושב, כלומר להיות מרוחק וזר מעניני החומר, ומיושב וקבוע בעניני הרוח. "וחי עמך", כאשר תכניס בו התחזקות וחיות דקדושה, גם אתה תקבל מזה חיות דקדושה. כי כאשר האדם משפיע על אחרים לתקן דרכיהם, הוא מתקן את הנפש שלו, ונמשך עליו התעוררות וחיות בעבודת השי"ת.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

ביאת הארץ ע"מ ששבת לה'

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה, שש שנים וגו' ואספת את תבואתה (ויקרא כה, ב-ג). והקשו המפרשים, למה כתוב כפל הלשון בשני הפסוקים, ששמיטה היא שבת לה; "ושבתה הארץ שבת לה", "ובשנה השביעית וגו' שבת לה" (שם ד). ויש לתרץ, על דרך שכתוב בפ' מסעי, "דבר אל בני ישראל וגו', כי אתם עוברים את הירדן אל ארץ כנען, והורשתם את כל יושבי הארץ מפניכם וגו', והורשתם את הארץ וישבתם בה וגו'" (במדבר לה, טז-טז). ופרש"י שם (ד"ה והורשתם את הארץ), שעל מנת כן תעברו, ואז "ישבתם בה" ויוכלו להתקיים בה, ע"ש. וזה ג"כ הפירוש בכאן, "כי תבאו אל הארץ", על מנת כן תבאו, "ושבתה הארץ שבת לה", ר"ל שתקיימו שמיטה בארץ. ואז "שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה", היינו שתהיה הארץ עושה פרי. וגם אתה תאסוף את התבואה, ולא ישלטו בהם השונאים חלילה רק אתה. ובה נכון כפל הלשון. (רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

שיעבוד להשי"ת ע"י עבודת ה'

כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדנו בפרך לעיניך, (סיפא דקרא) אני ד' אלקיכם (ויקרא כה, נג-נח). פירש רש"י "כל המשעבדן מלמטה כאילו משעבדן מלמעלה", והנה על פי פשוט אינו מובן במה משעבדן מלמעלה.

ונראה לפרש הדכתוב בא לרמז על הצדיק שלומד לעם ד' החוסים בצילו דרכי העבודה, מזיהי הכתוב שלא ירדנו לשון עבודה, בפרך כפה רך - בשפה רפה, פירוש שלא ילמד אותם כך שתהי' עבודתם רק מהשפה ולחוץ בלי כוחות והתלהבות, רק כ'ל עצמותי תאמרנה ד' (תהלים לה, ט), ועל ידי זה הם יכולים לעלות לדביקות השם יתברך.

וזהו שפירש רש"י "כל המשעבדן" לשון עבודה, "מלמטה" פירוש שלומד אותם דרכי העבודה כראוי, "כאלו משעבדן מלמעלה", שזוכה על ידי העבודה לעלות למעלה לדביקות אור העליון.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

ביטול להשי"ת בבחי' דבקה נפשי אחריו

ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה כי אני ד' אלקיכם (ויקרא כה, א). פרש"י להשתחוות עלי' אפילו לשמיא וכו' ואסרה תורה לעשות כן חוץ מן המקדש, עכ"ל. נראה לבאר בזה, דהנה כאשר האדם משתחוה לד', והוא נופל בפשיטת ידים ורגלים על הקרקע, וזוכר אפסותו, ומתבטל להיות כעפר בעיני עצמו, וזוכר "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" (בראשית ג, טו). ע"ז הוא זוכה שיחול עליו אור רוחני, ויתחדש בקרבו אהבה להשי"ת, וירא יבוש מלפניו יתברך, וישיג השגה אלקית. ולכן כאשר הוא משתחוה לד' אסור שיהי' אבן חשוב מפסיק בינו לבין קרקע עולם. כי צריך הוא להתבטל לעפר בתכלית הביטול.

אבל במקדש הי' הביטול מחמת גודל האור האלקי המתגלה שם. ולכן במקדש אין חסרון של אבן משכית. כי רק במקום שאין גלוי האור גדול כל כך צריך האדם לבא

"ושבתה הארץ שבת לה"

מאוד בשמירת השבת, כדי שלא תסבבו ח"ו ע"י חילולה, את סילוק השכינה וחרבן בית המקדש רח"ל. ובנוסף לכך "אני הוי", כלומר שאין השם שלם בעת החורבן, ועל כן תהיו יראים מלחלל את השבת, כדי שלא תסבבו פגם נורא זה בשמו ית', רח"ל.

והנה בפסוק הקודם לזה, נאמר "ואבן משבית לא תתנו בארצם להשתחות עלי", כי אני ד' אלוקיכם. וברש"י "להשתחות עלי", אפילו לשמים וכו' ואסרה תורה לעשות כן. חוץ מן המקדש, עכ"ל. וביאר אאזמו"ר זי"ע בספה"ק נחל יצחק, כי כאשר האדם משתחוה לד', ונופל בפישוט ידיים ורגלים על הקרקע, אז הוא זוכר אפסותו "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", ועי"ז מתחדש בקרבו אור רוחני נעלה, ולכן אסור שיהא אבן מפסיק בינו לבין קרקע עולם. אבל במקדש ה' הביטול מחמת גודל האור האלוקי המתגלה שם, ולכן שם אין חסרון כשמשתחוה על אבן משכית, כיון שא"צ לבוא לביטול מחמת "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", אלא מחמת קרבת אלוקים, ודביקות הנפש אל האור העליון הנעבר והנכסף. עש"ב.

ובזה נעוץ סוף הפרשה בתחלתה. כי בשבת קודש ובשבת הארץ מתבטל כל או"א להשי"ת, כדוגמת הר סיני שהוא ההר הקטן ביותר. ובשבת יש בו בחינת המקדש, כי מעולם לא זזה שכינה מישראל בשבת. ולכן הביטול שיש בה, אינה מחמת הזכרון של "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", אלא מחמת האור האלוקי המתגלה ביום השבת כמו שהוא מתגלה בבית המקדש. ועל כן עלינו להיות זהירים ביותר בשמירת שבת, כי נכלל בזה מורא מקדש, שבו ההתבטלות מחמת האור האלוקי המתגלה בו. וזהו שרמז הכתוב "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ד'". שהן בשבת קודש, והן בבית המקדש, הביטול אליו ית' הוא מחמת התגלות "אני ד'".

ושבתה הארץ שבת לד', וברש"י ז"ל, "כשם שנאמר בשבת בראשית". ואאזמו"ר זי"ע בספרו הק' נחל יצחק ביאר הכונה, דיסוד מצות שבת הארץ, ויסוד מצות שבת בראשית, הוא אמונה שלמה שהבורא ב"ה הוא בורא ומנהיג לכל הברואים. והשבתה ביום השבת, וכן השבתה הארץ בשנת השביעית, הם כדי לגלות מלכותו ית"ש, שהכל שלו, והוא זן ומפרנס לכל יצור נברא, ובו אנו בטוחים ועליו אנו סמוכין.

ומטעם זה כתוב בשמיטת הארץ "בהר סיני", כדי לגלות על כל כללות ופרטות הלכות התורה שהן מסיני. כי התורה נתנה בסיני ההר הקטן והנמוך מכל ההרים, כדי ללמדנו שיסוד קבלת התורה הוא התבטלות להשי"ת בתכלית הביטול. ויסוד זה נראה לעין כל, בקיום מצות שבת ושמיטה, שבלתי ניתן לקיימם אלא ע"י התבטלות מוחלטת לרצון הבורא ב"ה, באמונה תמימה "כי לא יטוש ד' עמו", ויצו את הברכה לעמו ישראל שומרי השבת והשביעית.

ובסוף הפרשה כתוב "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, אני ד'". וכתב באוה"ח הק', דירמו על שמירת שמיטת הארץ, כי שנת השביעית קרוי' שבת, כדכתיב "ושבתה הארץ שבת לד'". וחזר הכתוב והזהיר על שמירת שבתות הארץ, וסמך לזה "ומקדשי תיראו", שתהיו יראים לסבב חורבן המקדש בעוון שמיטת הארץ. ואנה יליך חרפתו כשיתבע בעל הבית המקודש, את מי שסיבב בעוונו את חורבנו רח"ל.

ואא"ז בספה"ק נחל יצחק פירש כע"ז על שמירת שבת כפשוטו. שהרי ארז"ל (שבת קט"ז), "לא חרבה ירושלים, אלא בשביל שחללו בה את השבת". כי שבת קודש יש בה מקדושת בית המקדש, כמאז"ל "מעולם לא זזה שכינה מישראל בשבת", וכל זמן ששמרו בני ישראל את השבת לא זזה השכינה ממקום שכינתה בבית המקדש. וזהו שרמז הכתוב "את שבתותי תשמורו ואת מקדשי תיראו" היזהרו

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית
הן לא נזרע ולא נאסף את הבואה, וכוונתו
לכס (ויקרא כה, כ-כ"ב)

חוקינו, אם עוד אל המן עיינו להוריד לנו מן השמים או אם צאן ובקר ישחט לנו כלומר אם צאן אחד ובקר אחד ישחט לנו ומצא לנו לתת לפני מאה איש, או בשאר דרכי נפלאותיו. והאמונה תהיה חזקה שלא אמרה תורה שלח לתקלה להיות נגר דבר רע מעשיית מצוותיו רק תאמרו אהנו לא נדע במה יהיה בזה מעשיי גדולים ונפלאים. בזה תעוררו האמונה והבטחון במקור העליון בלמעלה מן הטבע וצוית את ברכת המיוחד לי לשמי שם הגדול הוי"ה שהוא המהוה את כל למעלה מטבע העולם. ועשת את התבואה לשלוש השנים מה שהיה ראוי להוציא על שנה אחת תוציא על שלוש שנים ולפעמים על ארבעה בשנת היובל. זה דוקא בזכות האמירה מה שתרבו לדבר בשבחי ה' ונפלאותיו לומר ראו דבר חדש שצוה ה' מצוותיו שלא נזרע ולא נאסף את תבואתנו ומה נאכל אם לא תתגדל ידו בלמעלה מן הטבע כי גאותו גדלה מהכיל. ואז תקבלו הברכה הנכונה עד בלי די ועד בא תבואתה תאכלו ישן ותרגום אונקלוס תאכלון עתיקא וידוע מקום עתיקא קדישא שרומז על מקור העליון מקור הרחמים והחסדים למעלה מששת ימי הבנין המכונין על שם טבע העולם.

השפעת הז' מידות גם בלי פירות הארץ

עיקר בריאת האכילה היה בשביל זה כדי שעל ידי אכילה יהיה קשור ודבוק בבחינת קדושה ולעורר ז' מדות עליונים אבל בלא בחינת אכילה מקדושת ז' המינים מפירות ארץ ישראל היה קשה מאוד לידבק בבחינת קדושה לעורר ז' מדות עליונים. וזהו וכו' תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף היינו כשלא נזרע ולא נאסף ולא יהיה לנו מפירות ארץ ישראל לאכול באיזה בחינה נוכל לעורר בחי' ז' מדות עליונות הקדושות. ע"ז אמרה התורה וצוית את ברכתי לכם בשנה הששית כדי שיהיה לכם לאכול מפירות ארץ ישראל לידבק על ידם לבחינת קדושה עליונה. (בת עין)

עירבי גזר אמרים ערבים ממאורי החסידות

ע"י חוסר בביטחון נצרך השפעה חדשה

וכי תאמרו מה נאכל בשנה כו' וצוית את ברכתי לכם כו' (ויקרא טו, ט). בשם אחי החסיד המפורסם ויש לדקדק היות שהתורה יצאתה בכאן מדרכה שדרך הקרא לכתוב איזה יתור לשון בפסוק אפילו אות אחת ועל ידי זה מתורץ כמה קושיות אבל הקשיא לא נכתב בעצמה בתורה, וכאן נכתב הקושיא וטוב היה שלא לומר כי אם וצוית את ברכתי, וממילא לא יקשה שום אדם לומר מה נאכל. ונראה, שהשם יתברך ברוך הוא כשברא את העולם השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצרכי בני אדם ודרך השפע שלא להפסיק כלל. אלא כשהאדם נופל ממדרגתו ואין לו בטחון בבורא ברוך הוא המשגיח אמיתי הן ומפרנס בריוח בלי הפסק כלל אז עושה האדם ההוא במחשבתו ההיא אשר לא מטהר פגם חלילה בעולמות עליונים ומתישין כח פמליא של מעלה ר"ל ואז נפסק השפע חלילה וצריך השם יתברך ברוך הוא לצוות מחדש השפע שתלך כמו מתחילת הבריאה. וזה היה וכו' תאמרו כו', שהתורה למדדת לאדם דרכי השם שיהיה שלם בבטחונו על אלקיו ולא יאמר כלל מה יאכל, כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל הוא עושה פגם חלילה בהשפע ואטרחו כלפי שמיא לצוות מחדש. וכי תאמרו, פירוש כאשר תאמרו כן ואז תטריחו אותי וצוית כו', אלא לא לתנהגו כך ותבטחו בה' בכל לבבכם ואז תלך השפע בלי הפסק כלל תמיד לא יחסר כל בה.

(נעום אלימלך)

ע"י בהירות האמונה ימשך הברכה

זה שאמר הכתוב כאן וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע וגו'. כי נודע (שמות רבה מ"ב, ב) אשר אמירה לשון רכה הוא ולא אשתמע קלי כבחינת דיבור שהוא בהכרזה בלשון קשה כמו שאיתא בזה"ק (שמות כ"ג, ג). ועל כן אם תאמרו באמירה רכה בלשון אהבה וחיבה מה נאכל וגו' כלומר נראה באיזה אופן יפליא הקדוש ברוך הוא נסיו עמנו להאכילנו לחם

השבת הכונה ממחרת היו"ט. שלא רק מה שנראה שמושפע מידו של הבורא בבחינת שבת דברים שניכר בהם שלא תלוי במעשי האדם, הם מאתו ית'. אלא אפילו בחינת יו"ט שהוא מקראי קודש, שנראה שכן תלוי בעבודת האדם, ג"כ זה הכל בחינת שבת - שהכל בכח הבורא, שגם האיתרעותא דלתא הכל מכוחו ית' שהכל עושה הבורא לבד, והוא בעל הכוחות כולם.

לאפוקי מהצדקים שטוענים שמה שה' עושה לבד שייך לו, ומה שאדם עושה שייך לאדם שהוא עשה, ולכן רוצים הצדקים להביא את העומר במוצאי שבת, כי היכן שנאמר שבת הכוונה הוא רק שבת. ורק זה מוכנים להאמין ששייך לבורא. אבל חכמי ישראל טוענים שהכוונה למוצאי יו"ט - שפירושו הפנימי שגם מה שנראה לך שאתה עשית בעצמך, מקראי קודש - שאתה קראת והזמנת את הקדושה, זהו גם שבת, שהכל רק הבורא.

ולזה קבעו חז"ל שיהיה בזמן קצירת העומר שואלים כ"כ הרבה שאלות, "אקצור?" "בא השמש?" וכו', להראות ולהכריז שאנו שום דבר בעולם מלבדו, ואנו לא יכולים לעשות כלום לבד, ועל הכל צריך לשאול ולבקש כמו קטן שמוגבל ולא יכול כלום לבד. וזהו מכריזים להוציא מלבם של צדוקים כאילו ח"ו יש משהו שבנ"א יכול לפעול לבד.

להחזיר השיעבוד לבורא ע"י הספירה

השתא בעז"ה מתבארים באופן נפלא דברי הכתב והקבלה שבתורה הק' תיבת עומר משמעותה "שיעבוד" [נכמובא בפ' כי תבא כי ימצא איש גונב נפש מאחיו והתעמר בו ומכרו', ששעבדו תחתיו. וכן מובא ברש"י שם בשם רבי משה הדרשן שבלשון פרסי קורין לעבודת "עומרא"]. וביאור הענין, שבנ"א כאשר חיו במדבר מעל גדרי הטבע ואכלו לחם שמים שהיו בירידתו כל יום ניסים נוראים שהיה יורד לכ"א מזון לאלפים שנה וכו', והיה מתגדל לכ"א שיעור כמות המן לפי מספר בניו ולפי שיעור שהילדים גדלו כמבואר בחת"ס, וראו בכל יום ו' שיעור כפול וכו'. וא"כ בתקופת המדבר קראו למנת המן - עומרא, שכאשר רואים ניסים גלויים, ברוך שמשועבדים לבורא, כי הרי מרגישים שכל מציאות החיים שם במדבר תלויה בבורא באופן מוחלט.

אבל כאשר נכנסו לארץ ישראל בי' ניסן, וביום ט"ז ניסן הופסקה ההנהגה הניסית והתחילו לאכול ולחיות בדרך הטבע מתבואת הארץ לאור הקרבת המנחה, לכן נצטוונו ביום הזה בט"ז ניסן להביא מהשעורים הארציים שגדלים בדרך הטבע באר"י מנחת העומר דוקא, שנדע שגם ע"י השעורים הטבעיים נשאר אותה בחינת עומר שגם הוא מחייב שעבוד לבורא, שהרי גם מה שנראה טבע הכל מבורא עולם. ומתוך הניסים הגלויים של המן למדו על הניסים הנסתרים בלחם הארץ, שגם את זה רק הבורא בלבד מוציא מהארץ.

ולכן נקרא מצות "ספירת העומר" כך, שגם כל יום מה שאנו מכינים עצמינו באתערותא דלתא לקבה"ת, יודעים אנו שהכל זה בחינה של כח שמקבלים רק מהבורא, וזה הכונה שסופרים ספירת העומר - ספירת השעבוד לבורא שלב אחר שלב דוגה אחר דוגה שהכל מכוחו ית'. ובכל יום זוכים לספור עוד יום לעומה, שזכינו שרוממנו הבורא להשתעבד אליו יותר ולהתקשר אליו יותר, עד ליום היחוד והקשר הגדול ביותר יום קבלת התורה.

לא תרדה בו בפרך

בימים אלו אשר כלל ישראל מצפים למעמד הנבחר הר סיני המתחדש בכל שנה שבו נצטווה משרע"ה למסור לבני ישראל "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" היינו שנעשינו אז עבדי ה' ומטעם זה כתב החינוך (מצוה של"א) **נצטוונו בלאו לא לעבוד בו עבודה עבד כדי שיתן האדם אל ליבו כי האומה שלנו היא נבדדת מכולם ומתוך כך יאהב אותנו ותורתו**. ע"כ נעסוק השבוע בהלכות עבדים שמצינו בפרשתנו בעבד עברי לא תרדה בו בפרך ויראת מאלוקיך גדרו, והאם נוהג בזה"ז, והמסתעף מזה הלכה.

המקור: בפרשתנו מצינו פעמיים בענין עבד עברי נאמר לא תרדה בו בפרך ויראת מאלוקיך (כ"ה מ"ג), ואח"כ עוד פעם ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך (כ"ה מ"ג), ואח"כ בפרשת בחוקתי בענין פדיית מי שנמכר לגוי לא ירדנו בפרך לעיניך (כ"ה נ"ג).

גדרו: ונחלקו הראשונים בגדר לאו זה י"א דיש בזה שני חלקים א) איסור להעביד ע"ע בעבודה שאין לה קצבה אע"פ שהוא צריך לה, כגון עדור תחת הגפן עד שאבא. ב) עבודה שאינו צריך לה אע"פ שיש לה קצבה, כגון חפור מקום זה או החם או הצן כוס שאינו צריך להם (מב"ם ה"ל עבדים פ"א ה"ז). ויש חידוש בפרט האחרון דלא מביע"י כשאומר לו לעשות עבודה קשה, אלא אף עבודה קלה אסור אם אינו צריך ע"כ. וי"א הדגדר אחד אם מעבידו כדי שיצטער ה"ז עבודת פרך אבל אם אין כוונתו לצערנו מותר אפי' אין לה קצבה (ראב"ד).

בזמן הזה: יש לדון האם בזמן הזה נוהג דין זה דהנה איתא בתורת כהנים "ובאחיכם בני" איש באחיו לא תרדה בו בפרך, בו אין אתה רודה בפרך אבל רודה אתה בן חורין. ונחלקו הפוסקים בכוונת התו"כ הני"ל, י"א דהכוונה דכל בן חורין שאינו כע"ע ליכא לאו זה, אך ראוי לו לאדם להיזהר בענין מצווה זו גם היום (החינוך, והסביר המנ"ח דכוונת החינוך דמדרך המוסר ראוי להזהר בו). וי"א דכוונת התו"כ שאין איסור של לא תרדה בן חורין היינו שכיוונו שנשתכר לעבודה קשה, אבל לא במי שאינו שכיור (חפץ חיים וכן מוכח מה"מ"ב"א (מתנות עניים פ"ח ה"י) דכתב דהמעלים עיניו מפידין שבוים ה"ז עובר וכו' לא ירדנו בפרך לעיניך, הרי אף פדיון שבוים להצילו ממצבו והיינו כיון שהוא בן חורין ואינו שכיור). וי"א דתלוי, אם הפועל יכול לחזור בו אין איסור, אבל אם הפועל אינו יכול לחזור באמצע כגון שנתן שכר לפועל קודם עבודתו, באופן זה יש האיסור של לא תרדה בו בפרך (כן ד"ק הגריש"א

מהמ"א סימן קס"ט לגבי הדין ונפסק בשו"ע דכל דבר שמביאין לפני האדם שיש לו רוח והואם תאב לו צריך ליתן לשמש מיד, ומדת חסידות ליתן לו מיד ממל מין ומין. וע"ז כתב מ"א דאם התנה בשעת שכירתו אי"צ ליתן לו, ולעבדים שלנו דינם כבני חורין דיכולים לחזור באמצע היום אי"צ תנאו. וכן איתא בשו"ת בית יצחק).

וי"א דכל האיסור בבן חורין הוא אם כופין אותו לעשות שלא ברצונם אבל אם עושין ברצונם אין איסור לרדותם בפרך (כן תירץ בשו"ת שבה"ל ח"ה קונטרס המצוות הקושיא של החת"ס על התו"כ מבני"ב ב"מ ע"ג).

חידושו של רבינו יונה: רבינו יונה (שע"ת שער ג' ס' ס) מחדש פשט עה"פ ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך וז"ל: "לא ישתעבד אדם בחבירו, ואם איתמו עליהם או שהם בושים להחל דבריו לא יצוה אותם לעשות קטנה או גדולה אלא לרצונם ותועלתם, ואפי' להחם צפחת מים או לצאת בשליחותו אל רחוב העיר לקנות עד ככר לחם" עכ"ל. ומבואר מדבריו שלא יכריח האדם את חבירו לעשות מלאכה שלא לרצונו.

עיון בדברי רבינו יונה: ויש להקשות על דבריו בתרת"א (א) בתו"כ כתב להדיא בעבד אי אתה רודה

אבל אתה רודה בבן חורין. וא"כ מוכח דאדרבה בבן חורין מותר לרדות ואין למד לאסור. ב) בתו"כ לפינן לא תרדה בפרך מעבודת פרך שהיתה במצרים שמטרתה היתה לצערם ולשבור נפשם, והגדר היא כנ"ל או מלאכה ללא קצבה ללא תכלית כנ"ל. ואין יליף לאסור אף מלאכה קלה ע"כ. וראיתי להסביר דבריו. עצם הדבר שלמד לאסור בבן חורין אפשר להסביר ע"פ החילוקים הנ"ל דיש אופנים שגם בבן חורין כגון שעושה מרצונו כנ"ל מהשבה"ל. והא דלמד אף עבודה קלה, יש מסבירים ע"פ החזון נחום (משינות המורה) שכתב לבאר למה אין מלקות בלאו של לא תרדה דנחשב ללאו שניתן להשבון כמו גזילה היינו היות ורצון התורה שלא תשתוחח ותושפל נפשו של העבד בעשותו מלאכות בויות, ואם אחד מעבידו בזה היות ולא עומד לזה הוי כגזול דמשעבדו למה שלא משועבד. ומזה יליף רבינו יונה דבסתם בן חורין ה"ז היות ואינו חייב לך כלום ואתה מטריחו חנם נכנס ברצון התורה (קובץ עומקא דפרשה) ע"כ.

דינים העולים: להלכה מצינו כמה פוסקים שהביאורו את שיטת רבינו יונה. מובא ביוסף אומץ (שכנור ר"ט) להלכה. וכן החזון איש (אגרות ח"ב פ"ט) מעורר דיש בזמנינו איסור לא תרדה. וידוע המעשה שהגה"ר וסרמן הרבה להפציר בפני מרן החזו"א לשאת מדברי קודשו באסיפת חכמים, ובסירובו ציין החזו"א לאותו לאו של לא תרדה (הובא בתשי"ה). וע"כ נביא כאן כמה דינים העולים מזה.

אב לבניו וב"ב: מעיקר הדין אין איסור לא תרדה בב"ב כי הם משועבדים לו (הגרי"ק בסי' מסכת עבדים הוכיח כן מהמכילתא). אולם למעשה הנהגה הנוכחית שאם רואה שכבד עליהם מחמת שאין רצונם במצוות, ואם עושים הם מחמת כיסופא או מחמת שהם משועבדים לו ועושים ע"כ שלא בטובתם, אז לא יטריח ולא יכביד עליהם אלא הוא ישרת את עצמו בכבודו (לשון הפלא יועץ ערך טורח יעו"ש עוד באריכות).

רב לתלמיד: תלמיד לרבו שמצווה לשמשו ואפי' עבודת עבד כנעני, ומ"מ אין הרב רשאי לרדותו בפרך, ואאע"ה עניש עליו שעשה אנגריה בתלמידו (לשון חת"ס בחידושי למס' ב"מ ע"ג).

לא להכביד על אחים: מצינו שגדולי ישראל חששו מאוד לא להשתעבד באחרים מחשש שלא לעבור על לאו זה. וכן מסופר אודות רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע שהיה בביתו רק הריטים פשוטים שעשאן פועלי ישראל ושילם להם ממיטב, ולא הניחם שיעבדו שעות הרבה ביחד רצוף אלא צייה להם לפוש ולנוח אחר ב' שעות, "ואמר אני חש שלא לעבוד בהם עבודת פרך". ע"כ.

(מאמר מרדכי). זכותי לעולם הבא על אשר נהגתי בכבוד עם משרתי ולא שעבדתיים באכזריות ובקושי כי אם ברחמנות ולא הכבדתי עולי עליהם (כן כתב הגר"ח פלאגי בספר תוכחת חיים על אחד מתושבי עירו איזמיר שהיה איש תם וישר נפטר לבית עולמו וכתובש אח"כ ראה אותו בלוש בנדים נאים ושש ושמח זה שהשיב לו).

חיוב החזרת ספרים: ידוע שבכולל חזו"א היה מודעה שמי שאינו מחזיר הספר למקומו עובר בלאו לא תרדה בו בפרך, דכיון שהמסדר ספרים היה רוצה שכל אחד יחזיר ספריו לארון, וכיון שלא החזירו את הספרים הוא נאלץ להחזיר שלא לרצונו. ולפי דברי רבינו יונה מובן (ס) הסביר הגר"ח בספר דרך שיהיה. ויש להוסיף דמלבד האיסור של לא תרדה יש עוד כמה סיבות שהחובה להחזיר הן מצד ביטול תורה דרבים, והן משום גזילת זמן שלא ניתן להישבון, וכן משום ואהבת לרעך כמוך. וידוע מכתב מהקה"ל (קרייתא דאגרות מכתב ני"ט) דוודאי מדת אכזריות ורשע הוא להטיל על אחרים מה שהוא הוציא ממקומו, וכ"ש על ת"ח השוקד על תלמודו.

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

שכן רוצה לעכב מדורת ל"ג בעומר

שכנים שהתארגנו לעשות מדורה בל"ג בעומר לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, כמובן שהכל יעשה תוך זהירות מירבית שלא יארע נזק, אחד השכנים מתנגד בתוקף ההדלקה, וטוען שזה גורם לעשן, והריח מאד מפריע לו.

שאלת השאלה, ידוע ששכנים יכולים לעכב על שכן הפותח חנות בבנין בגלל הרעש של הקונים, אבל אינם יכולים למחות על רעש של שכן שרוצה לפתוח תלמוד תורה, כמבואר במסכת בב"ב (דף כ"ג ע"ג). וכתב הריטב"א שהוא הדין שאינו יכול למחות בכל דבר מצוה, ששכנו רוצה לעשות, למרות שזה מפריע לו [כמובן שבכל שאלה שמתעוררת בנדונים אלו, על שני צדדים לפנות לדיין כדי שיפסוק את הדין].

ויש לשאול האם מדורת ל"ג בעומר נכללת כדבר מצוה, שהשכן אינו יכול לעכב, או שאין זה בגדר מצוה ממש, והשכן יכול לעכב על שכניו שלא יעשו את המדורה.

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: הגבאי התקין מתקן לאיסוף בקבוקים שכל הכנסותיו קודש לבית הכנסת. האם מותר להביא לשם בקבוקים בשבת.

תשובה: נאמר במסכת שבת (דף ק"ג ע"א) שאסור לדבר דיבורי חול בשבת, שנאמר "ודבר דבר", אבל לצורך מצוה מותר. ולכן פוסקים צדקה לעניים בשבת. והקשה הר"ן שהרי שנינו במסכת ביצה (דף לו ע"ב) אין מקדישין בשבת. ותירץ בשם רבינו חננאל שלא אסרו אלא להקדיש כלי ידוע, משום דמחזי כמקח וממכר, אבל לא אסרו לחייב עצמו בדיבור לגבוה.

והכלבו (סימן נח) תירץ בשם גאון אחד דדוקא הקדש מזבח או דבדק הבית אסור, שיוצא מרשותו לרשות גבוה ודומה למקח וממכר, אבל כשנודר דבר לבית הכנסת מותר, לפי שעדיין אין מיחדין שום דבר שיוצא מרשותו, ואינו דומה למקח וממכר. [הובא בב"י סימן שו, וכתב שהכלבו סובר כהר"ן]. ולפי זה אסור להקדיש חפץ ידוע, ואסור להביא לבית הכנסת, כי אז יוצא מרשותו לרשות צדקה.

וכן כתב הט"ז (שם סק"ג), והוסיף שצ"ע על שלא נהגו כן, אלא נהגו להביא חפצים לבית הכנסת בשבת, וכתב שמסתמא המקדיש כבר הקדישו בערב שבת, ואז מותר להביא בשבת.

ובמג"א (שם סי"ק י"א) כתב, שלכן יש להקל להביא חפצים בשבת, כי כוונת הכלבו שיש הבדל בין הקדש, שאז יוצא החפץ לגמרי מרשותו, לבין המקדיש לבית הכנסת, שגם לו יש חלק בו, ואינו יוצא מרשותו לגמרי, שבוה אין איסור.

ובשו"ע הרב (סי"ג) כתב שדברי המג"א הם רק לימוד זכות על מה שנהגו להקדיש ולהביא חפצים לבית הכנסת בשבת. אבל לתחילה אם רוצה לתת בשבת חפץ, יזהר להקדישו בערב שבת, ואז אף על פי שבשבת מביאו לבית הכנסת, אינו אלא מפרסם ההקדש שהקדיש מערב שבת וזה מותר לדברי הכל.

וכן פסק במשנ"ב (סי"ב) שהעולם נוהגים להקל לנדב חפץ לבית הכנסת, כיון שהקדשות שלנו אין שם הקדש עליהן אלא חולין הן, ומכל מקום לתחילה נכון ליהור כשמקדיש איהו חפץ ידוע בשבת, שיקדישו מערב שבת.

ומסתבר שבענינו גם לשיטת המג"א המקל להביא חפצים לבית הכנסת, בענינו אין להביא, כי דבריו אמורים באופן שמביא את החפץ עצמו לשימוש הקהל, כגון שמנדב סידורים או חומשים וכיוצא בזה, ואז כיון שגם לו יש חלק בזה, אין זה בגדר מקדיש ממש, אבל באופן שמביא בקבוק כדי שיוכל לקבל עליו תשלום, והכסף יהיה לטובת בית הכנסת, הרי זה יותר דומה למקח וממכר שאין לעשות כן.

ויש לציין שבערוך השולחן (סי"ג) סיים, שגם כשהקדיש בערב שבת, יותר טוב שלא למסור לגיבור את החפץ בשבת. ובענינו יותר יש להחמיר בזה, כי אינו מקדיש את הבקבוק לבית הכנסת, אלא מניח בקבוק שאפשר לקבל ממנו כסף, והכסף יגיע לבית המדרש, וזה דומה למסחר.

המלחמה שאסור להפסיד בה

"כי צד הקדושה אינו אלא השראה והמשכתו מקדושתו של הקב"ה": מה זה צד קדושה. שואל ר' לייב, "הרי הדברים הקדושים, תורה ועבודה, הם קדושה, מה זה ההכללה הגדולה של "צד קדושה". אלא צד קדושה הכוונה הוא השראה והמשכה של אור השם, של קדושה. דהיינו, אפשר להמשיך ולהשרות קדושה מאור השם, על כל הדברים כאן בעולם הזה, וכאשר לא עושים כן, ונחסר הרגשת אור השם מאיזה דבר, אזי כל דבר שבעולם 'עובר צד', מצד הקדושה אל הסטרא אחרא רח"ל".

"ואין נעשה השראת והמשכת אור השם על כל דברי העולם"? שואל פנחס'ל, ומיד נענה, "השראת השי"ת היא רק על דבר שבטל אליו. כי דבר שהוא מציאות בפני עצמו, הרי הוא נפרד מאור השם. ואם כן, כדי שיהא איזה דבר בצד הקדושה, עליו להיות בטל להשי"ת. שלא יהיה לו מציאות בפני עצמו, שלא יהיו לו רצונות עצמיים ושאירות עצמיות, כי אם מה שהוא רצון השי"ת".

"אצל המלאכים, הביטול הוא בפועל ממש. אין להם כלל מציאות בפני עצמם, אין להם רצון עצמי משלהם. כל הוויתם הוא רק למלא את רצון קונם. ולכן הם באמת כלים ראויים להשראה גלויה של אור השם. אבל אפילו אצלנו, אנשים קרוצי חומר בשר ודם. יש לנו ביטול בכך כי כל איש ישראל למטה בכוחו להיות בטל ממש לגבי הקב"ה במסירות נפשו על קדושת השם". ידוע ומפורסם לכל, שלכל אחד מישראל, אפילו קל שבקלים, כאשר יגיע אליו ניסיון של אמונה בהשי"ת, הוא מוכן למסור את נפשו על קדושת השם, אומר ר' לייב בהתרגשות. "אם כן, יש לו בכך כזה ביטול, שהוא מוכן לאבד את עצמותו למען השי"ת. וזה רק אצל בני ישראל, בני ח'י, שיש להם נשמה שהיא חלק אלוהי ממעל ממש. ולכן, איש ישראל, אכן ראוי להשראת השי"ת, כי הוא בהחלט מ"צד הקדושה". ולכן אמרו חז"ל שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה שרויה בו, וכל בי עשרה שכינתא שריא לעולם. כי אכן איש ישראל הוא כלי ראוי להשראת השכינה".

"אם כן, מובן איפוא, שדבר שהוא לא בטל להשי"ת הרי הוא נפרד מצד הקדושה, והוא נהפך לסטרא אחרא. הלא כן, זאנויל?" מסכם ר' לייב ואומר, "אם כן יייער פשוט מדוע 'פחדו' כל כך מאלו הדברים המותרים, כאשר אין בהם צד קדושה. נו, מה נשאר לנו אם כן, רק לילך בשביל ובמסילה שסללו עבורינו רבותינו, והאירו לנו את סבך העולם הזה, כדי שנוכל לחיות כאן למטה, ולהיות תמיד למעלה למעלה. חזק חזק זאנויל, ונתחזק יחדיו".

"מערכה לא פשוטה בכלל"... - סיכמו החברייא כאשר התיישבו יחדיו לשיחת רעים ודיבור חברים. "אכן", נענה פנחס'ל אף הוא ואמר, "לא לחינם נאמר סיימן רל"א בשולחן ערוך, שבו מדובר על הענין "שכל מעשיך יהיו לשם שמים" הוא "השולחן ערוך של החסידות". כי באמת, אחר שהבנתי שבכל רגע מתלווה אלי ברנש לא קטן, ו"נפש הבהמית" שמו, וכל כוונתו הוא למשוך אותי אחריו, וכך להפריד אותי מאבי המלך. מאותו רגע, הייתי מוכרח לפקוח שבע עינים ולבדוק כל דבר, האם זה בא מהנשמה הקדושה - הנשמה האלוקית, או שמא טמון פה פח יקוש של הנפש הבהמית".

"נכון מאוד", מחרה - מחזיק אחריו משה חיים. "אני חושב שאפשר לומר שחיי מתחלקים לשניים, קודם שלמדתי את הסוד על טבעה של הנפש הבהמית, ואחריה".

"אבל אני לא מבין כלל", פותח זאנויל את פיו, ומפנה את מבטו אל ר' לייב שנכנס זה עתה ונדחק על הספסל הרעוע והתיישב בתוך החבורה. "למה לנו לראות שחורות ולמצוא בכל דבר את החלק השלילי שבו. מדוע לא לפתוח את העינים, ולראות את הבריאה היפה שברא השי"ת ליהנות בהם בני אדם. לאכול, לשתות, להתנהג כאחד האדם, בלי כל הסיבוכים של הנפש הבהמית והנפש האלוקית וכולי וכולי".

"הרי בכך הכל לא מדובר כאן חס ושלום על לעבור חלילה על רצון השם ולעשות איזה עבירה או דבר אסור. לא לזלזל ולסבוא ולהתנהג כבהמה חלילה. הרי העולם מלא עם דברים מותרים שאינם אסור, ובהחלט יש הרבה דברים של היתר שאפשר ליהנות מהם בלב שקט. וכי "דרך החסידות" באה לעולם להקשות על בני ישראל, להפוך את חיייהם למסוכנים וקשים?! לא מרפה זאנויל, וניכר ששאלתו בווערת בו כבר הרבה זמן.

"אָח אָח אָח... נאנק ר' לייב, וקצות אצבעותיו החלו לתופף על השולחן לפי קצב ה'תנועה' שהזדמרה מפיו, ופתח את פיו חרישית. "החסידות לא באה חלילה להקשות עלינו, או "לסבך" לנו את החיים. אדובה, פֶּאָרְקֶרְט, החסידות באה להאיר לנו את החושך ואת הישימון אשר ישנו פה בעולם, אשר כל כולו העלמה והסתרה של אור השם. הרי אף אחד חלילה לא רוצה להתקשר עם הסטרא אחרא, - נכון? החסידות באה אם כן לעזור לנו, שנוכל להתרומם ולרומם אתנו יחדיו את כל הוויות העולם הזה, לייחודם ולהקדישם ליחיד חי העולמים".

"אבל קודם שנתחיל לדבר על ה'פְּרוּך' הגדול החבוי במה שקראת ה'דברים המותרים', מתחיל ר' לייב לדבר למעשה. ברצוני לסיים את מה שאחזנו באמצע שיחתנו הקודמת. כשדיברנו על אותו פְּרִשׁוֹן הצורה, אשר שומר את צעדינו ומנסה להפרידנו מאור פני מלך חיים. והזכרנו שיש לו לבושים נוראים, אשר ההתחברות בהם היא תכלית הפירוד של בן המלך מאביו. וכך אומר לנו הרבי, שאכן בנפש הבהמית טמונות תכונות ויסודות רעים, אשר מושכים את האדם בחבלי שווא אל עבר פי פחת, לעבור חלילה על רצון השם. אך, והיא, וכן המלך נמשך חס ושלום אחר הדברים האסורים, במחשבה, או דיבור, או מעשה חלילה. אזי נהיים המחשבה דיבור ומעשה אלו "לבושי מסאבו" לנפש הבהמית. דהיינו שהוא מלביש את הנפש בלבוש טמא ומסואב ומפריד אותה מאלוקות".

"אבל בין כך מדובר בנשמה בהמית, מסטרא אחרא". מנסה פנחס'ל להבין. "יפה שאלת", נהנה ר' לייב ואומר, "בהמשך דברינו עוד נראה, שהנפש הבהמית מצד עצמה, כמה שהיא קליפה וסטרא אחרא, אך עדיין היא מקליפת נוגה, שיש בה קצת אור טוב. אבל כאשר הוא נופל חלילה בבהמיות שלה, בצד האיסור, הרי הוא מלביש אותה בלבושים מסואבים שהם טמאים בתכלית. והם משלוש הקליפות הטמאות שאין בהם שום טוב!".

"כל זה בנוגע לדברים אסורים, לעבור חלילה על רצון השם. ועכשיו ניגע בשאר כל הדברים ה'מותרים', שדובר עליהם, אשר אותם קורא הרבי ומכנה אותם בזלזול מוחלט ש'הן הם כל המעשים אשר נעשים תחת השמש, אשר הכל הבל ורעות רוח. וכמו שכתוב בזהר בשלח שהן תבירו דרוחא', וכו'. יש לנו איפוא 'פסק' של הרבי. שכל המעשים פה בעולם הזה, תחת השמש, שאינם קשורים לעבודת השם, כל פעולה, או אכילה שתיה פרנסה וכדומה, כאשר הם נעשים בהגדרה של תחת השמש, - שלא מכניסים בהם כוונה אלוקית לרומם אותם, הרי הם הבל ורעות רוח! אם לא מספיק שהם "הבל", הם גם "רעות רוח" שפירושו "תבירו דרוחא" - שבירת רוח הקדושה, כי "כל מלין דמתעבדין דלאו אינון פולחנא דקוב"ה איהו תבירו דרוחא" - כך אומר הזהר הקדוש".

"ולא רק המעשים הנעשים תחת השמש", לא נותר ר' לייב הנחות, "וכן כל הדיבורים וכל המחשבות אשר לא להשם המה ולרצונו ולעבודתו" - הם גם הבל ורעות רוח - אומר לנו הרבי. כי כל דבר שאינו לצורך עבודת השם. אין לו מקום לנוס שמה. כי פה בעולם אין מקום אמצעי, אם זה לא טוב, הרי הוא עובר ל'סטרא אחרא', ונעשה חלילה לבוש טמא לנפש האדם. - "שהו פירוש לשון סטרא אחרא, פירוש צד אחר שאינו צד הקדושה".

"אבל מדוע?" שואל זאנויל נסער כולו - כמי שנהפך העולם על פניו. "הרי לא מדובר חלילה על דברים רעים ומגונים, סך הכל אָ וְעֵלְט... עולם כמנהגו. ומה בכך?"

הודעה ובקשה

במרוצת הזמן קבלו על עצמם אנשי שלומנו להשתתף בהוצאות הגיליון

ע"י הנצחה לרגל שמחה או לע"נ וכדו'

אך רבים מההתחייבויות עדיין לא שולמו והכסף נצרך להמשך הפעילות

ע"כ בקשתנו שטווח לפניכם

נא השלימו התחייבויותיכם כדי שנוכל להמשיך בפעילותנו לטובת הכלל

ניתן להעביר להר"ר אפרים גרשנטיקורן הי"ו

פל' 055-677-9569

וצדקתו עומדת לעד זה הכותב ספרים ומשאיכך לאחרים (כתובות נ.)

בברכה המערכת